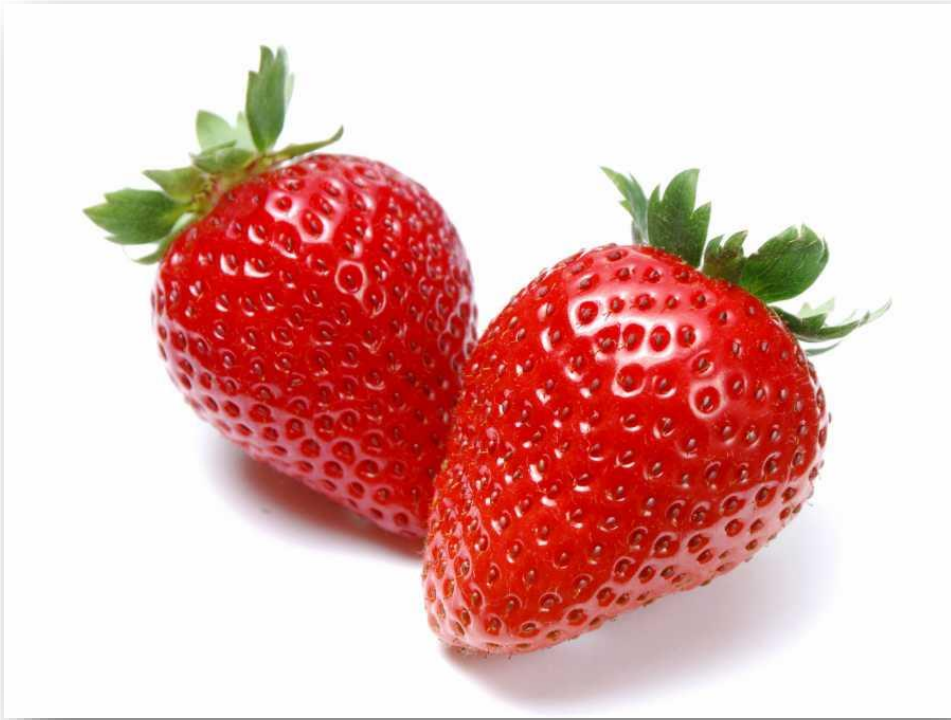

ÇİLEK RAPORU

**ULUDAĞ İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL SEKRETERLİĞİ
AR&GE ŞUBESİ**

ARALIK, 2018

İçindekiler

1. DÜNYA ÇİLEK ÜRETİMİ VE TİCARETİ	3
1.1 DÜNYA ÇİLEK ÜRETİMİ	3
1.2 DÜNYA ÇİLEK İTHALATI	4
1.3 DÜNYA ÇİLEK İHRACATI	5
2. TÜRKİYE ÇİLEK ÜRETİMİ VE TİCARETİ	7
2.1 TÜRKİYE ÇİLEK ÜRETİMİ	8
2.2 TÜRKİYE ÇİLEK İTHALATI	8
2.3 TÜRKİYE ÇİLEK İHRACATI	8
KAYNAKLAR.....	10

1. DÜNYA ÜRETİMİ VE TİCARETİ

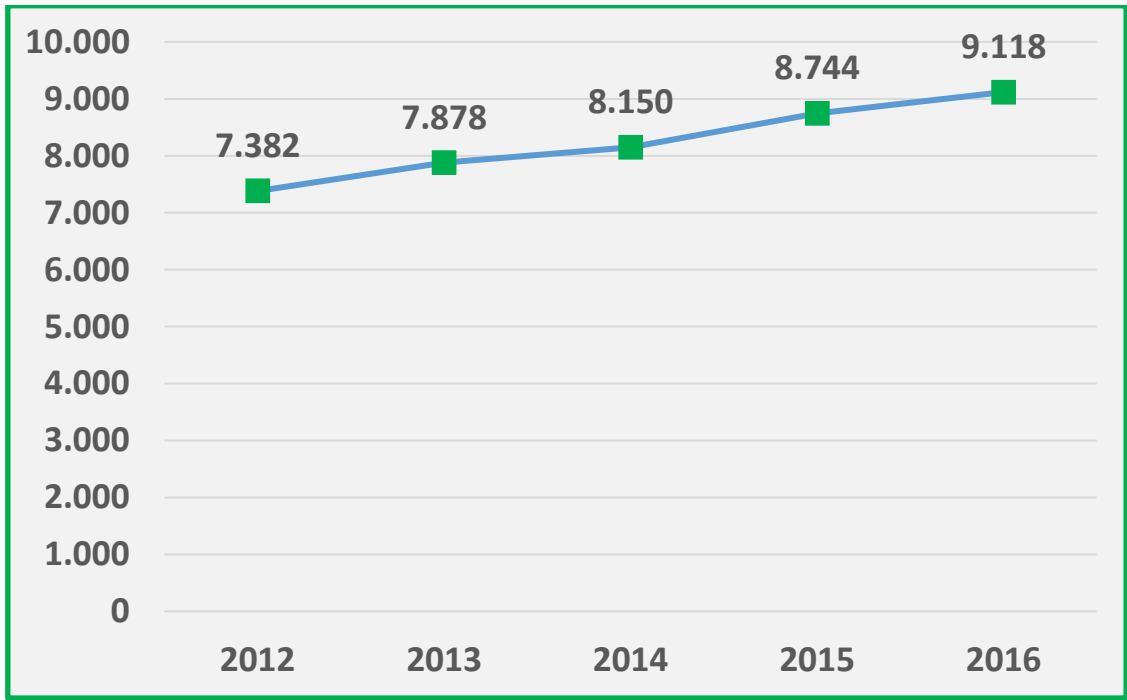
1.1. DÜNYA ÇİLEK ÜRETİMİ

Dünya Çilek üretimi aşağıdaki tabloda da görüleceği üzere 2016 yılında 9,1 milyon ton seviyesinde gerçekleşmiştir. Yıllar itibariyle dünya Çilek üretim rakamlarına bakıldığında üretimin ortalama 8,2 milyon ton civarında gerçekleştiği görülmektedir.

Tablo-1:Dünya Çilek Üretimi (1000 Ton)

ÜRÜN	2012	2013	2014	2015	2016
Çilek (0810.10)	7.382	7.878	8.150	8.744	9.118

Kaynak: <http://faostat.fao.org>

Grafik 1. Yıllar itibariyle Dünya Çilek Üretimi (1000 Ton)

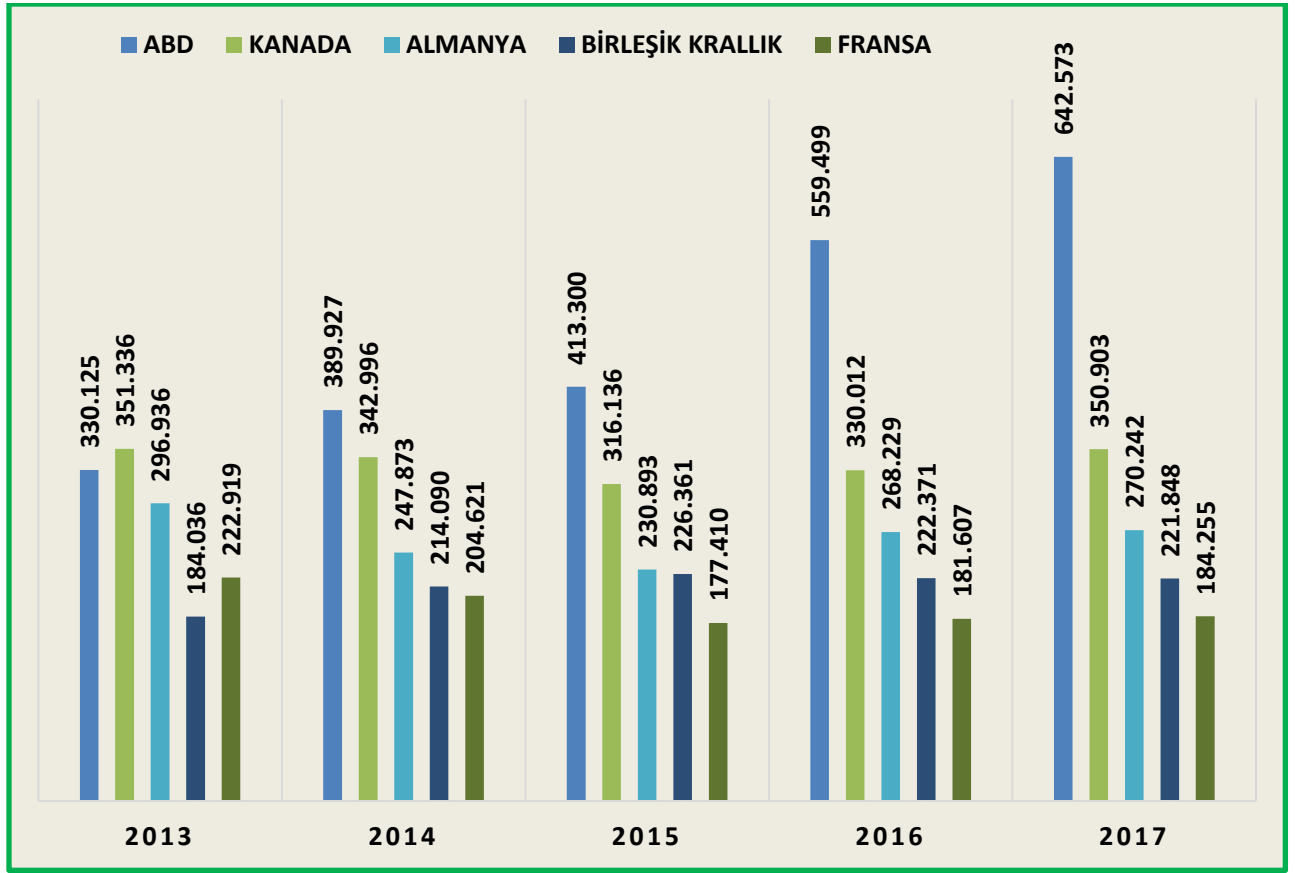
1.2. DÜNYA ÇİLEK İTHALATI

Ülkeler bazında dünya Çilek ithalatına bakıldığında, 2017 yılında dünyanın en büyük ithalatçı ülkesi ABD olup, Almanya'nın ardından Kanada ve Almanya gelmektedir.

Tablo-2:Dünya Çilek İthalatı Verileri, 2013-2017 (Ton, 1000 \$)

ÜLKELER	2013		2014		2015		2016		2017	
	TON	1000 \$	TON	1000 \$	TON	1000 \$	TON	1000 \$	TON	1000 \$
ABD	149.944	330.125	161.451	389.927	142.594	413.300	165.329	559.499	166.576	642.573
KANADA	123.360	351.336	103.379	342.996	100.314	316.136	102.927	330.012	110.487	350.903
ALMANYA	113.325	296.936	104.869	247.873	100.874	230.893	115.377	268.229	106.669	270.242
BİRLEŞİK KRALLIK	46.251	184.036	49.239	214.090	54.836	226.361	57.973	222.371	54.278	221.848
FRANSA	94.369	222.919	86.485	204.621	76.903	177.410	79.835	181.607	73.064	184.255
BELÇİKA	30.526	98.060	30.341	94.858	28.407	81.080	26.789	90.853	38.883	118.878
HOLLANDA	28.098	161.432	31.456	167.706	20.492	72.277	24.292	86.516	28.352	94.518
İTALYA	37.010	90.600	35.812	83.602	32.637	77.889	34.786	73.472	32.334	77.476
BELARUS	3.294	5.823	11.002	22.165	37.274	72.096	25.284	49.427	30.986	62.202
HONG KONG	6.160	42.189	6.324	48.357	6.379	50.503	6.299	49.844	7.695	62.061
İSVİÇRE	14.333	55.292	13.022	49.938	14.420	49.891	14.903	55.791	14.454	55.780
AVUSTURYA	20.583	51.663	18.847	47.880	18.792	44.680	14.898	47.914	16.987	53.981
NORVEÇ	10.298	64.541	10.797	60.448	10.571	53.638	10.361	56.821	9.651	53.380
SUUDİ ARABİSTAN	9.956	24.534	11.239	28.066	12.901	41.541	15.677	50.116	13.661	50.354
İSPANYA	6.619	15.440	10.169	26.945	11.604	28.528	14.701	36.737	17.486	50.092
DİĞER	207.332	568.093	207.618	556.274	212.836	496.957	200.247	479.597	233.763	536.168
DÜNYA	901.458	2.563.019	892.050	2.585.746	881.834	2.433.180	909.678	2.638.806	955.326	2.884.711

Kaynak: Trademap

Grafik 2. Yıllar İtibariyle Ülkelerin Çilek İthalatı (1000\$)

1.3. DÜNYA ÇİLEK İHRACATI

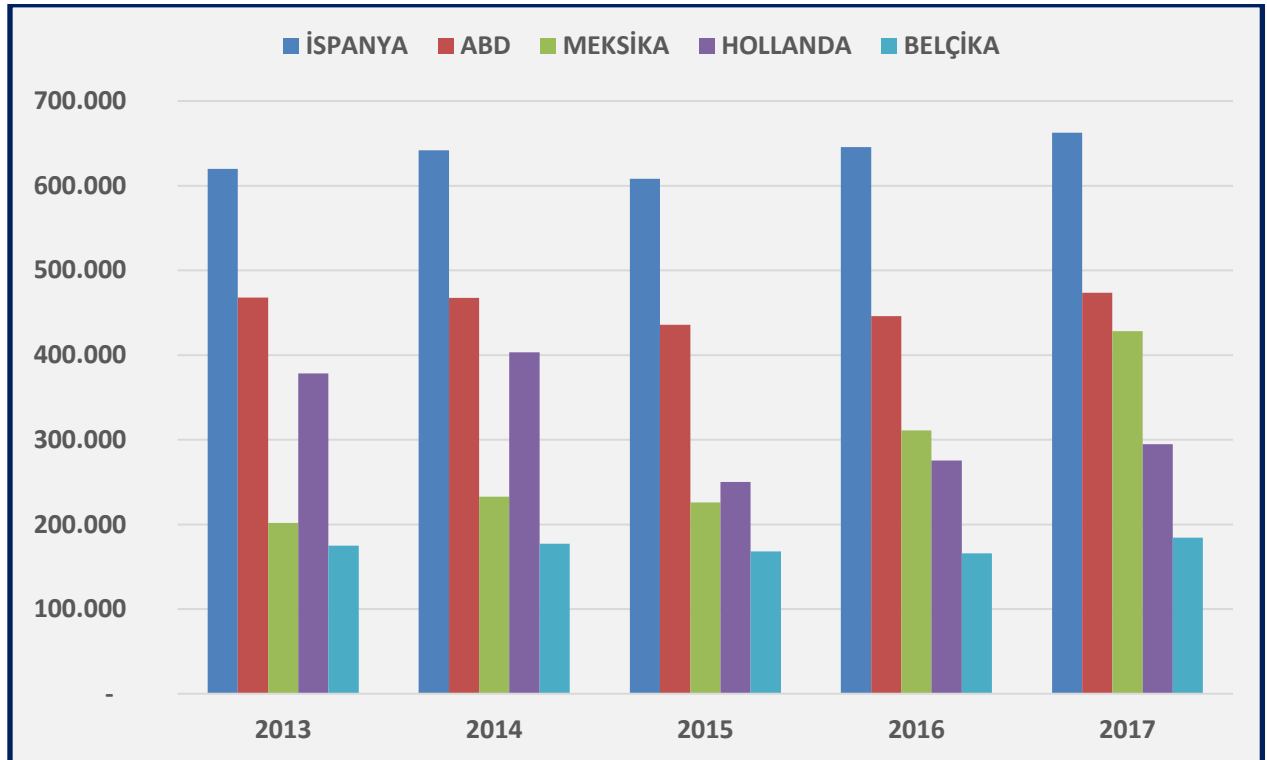
Ülkeler bazında dünya Çilek ihracatına bakıldığında, dünyanın en büyük ihracatçı ülkesi olan İspanya'nın 2016 yılında 645,4 milyon dolar seviyesinde ihracat gerçekleştirdiği görülmektedir. Aynı yıl İspanya'nın ardından ABD 2. sırada ve üçüncü sırada Meksika yer almaktadır.

Tablo-3:Dünya Çilek İhracatı Verileri, 2013-2017 (Ton, 1000\$)

ÜLKELER	2013		2014		2015		2016		2017	
	TON	1000 \$	TON	1000 \$	TON	1000 \$	TON	1000 \$	TON	1000 \$
İSPANYA	266.408	619.724	294.249	641.909	283.100	608.311	311.036	645.467	303.952	662.441
ABD	153.836	467.814	138.948	467.690	134.109	435.610	134.434	445.868	146.409	473.516
MEKSİKA	107.759	201.769	113.317	232.529	92.260	225.815	102.631	311.099	126.157	428.307
HOLLANDA	60.980	378.369	70.179	403.109	56.117	249.948	55.827	275.415	61.324	294.839
BELÇİKA	43.979	174.788	42.574	177.102	53.370	167.893	40.717	165.883	48.180	184.321

MISIR	33.213	69.480	54.752	75.484	24.616	74.198	29.780	98.681	23.649	90.003
FAS	17.865	37.793	16.553	32.879	22.880	44.130	17.771	41.788	19.437	50.126
KORE	2.815	28.559	3.064	31.608	3.313	32.954	3.540	32.466	4.788	42.992
İTALYA	16.936	54.218	15.487	42.550	13.594	36.758	14.414	40.432	15.457	42.981
FRANSA	17.273	55.028	13.943	46.999	12.786	43.687	11.642	39.068	11.203	42.599
ALMANYA	13.328	37.913	14.266	41.486	18.827	51.837	13.775	42.049	12.071	42.268
YUNANİSTAN	34.120	60.419	34.184	59.154	20.391	33.915	22.726	30.976	25.502	32.919
AVUSTARLYA	2.703	7.921	10.057	11.766	36.234	18.442	15.872	24.911	28.367	24.821
YEMEN	0	0	0	1	0	0	3	5	18.711	21.305
DİĞER	73.364	159.233	80.139	160.794	105.826	170.706	88.676	138.762	102.640	162.756
DÜNYA	844.579	2.353.028	901.712	2.425.060	877.423	2.194.204	862.844	2.332.870	947.847	2.596.194

Kaynak: Trademap

Grafik 3. Yıllar İtibariyle Ülkelerin Çilek İhracatı (1000 \$)

2. TÜRKİYE ÇİLEK ÜRETİMİ VE TİCARETİ

Üzümsü meyveler içerisinde en önemli yeri tutan ilek (*Fragaria sp.*) dünyanın birçok yerinde yetiştirilmektedir. Çok yıllık, otsu herdem yeşil bir bitki olan ilek lezzeti, vitamin ve mineral madde kapsamı ile dünyada milyonlarca kişinin diyetine girmiştir. Kültürü yapılan ilekler evre koşullarına uyumda geniş bir varyasyon gösterirler. Bir yörede çok iyi gelişen verimli bir çeşit, farklı evre şartlarına sahip başka bir yerde tatminkr olmayabilmektedir.

ilek retimi dünyada zms meyveler içerisinde en önemli yeri tutmaktadır. İlkbaharda hiçbir meyvenin bulunmadığı bir zamanda olgunlaşması nedeniyle, tüketici tarafından aranılan bir meyvedir. Bu nedenle diğer meyveler pazara gelinceye kadar yüksek fiyatla alıcı bulabilmektedir.

Diğer birçok meyve türünün henüz pazara sürülmediği aylarda pazarda bulunabilmesi, albenisi ve C vitamini içeriğinin oldukça yüksek oluşu, bu meyvenin son derece bilinçli hareket eden tüketicilere sahip ABD, Kanada, Japonya ve Avrupa pazarlarında çok tutulmasına ve yüksek fiyatlarla satılmasına neden olmuştur. Lezzetli, vitamin ve mineral maddece zengin, taze tüketimi yanında işlenerek ya da dondurularak kullanılan ve gün geçtikçe aranılan bir meyve olması nedeniyle son yıllarda geniş bir tüketiciye hitap eder olmuştur. Ara ziraat olarak yetiştiriciliği gibi, diğer ürünlerin sınırlı yetiştiği yamaç ve dağ

köylerindeki arazide de yetiştirilebilmektedir. Değişik iklim ve toprak karakterleri yönünden ülkemiz çilek yetiştiriciliğinde önemli bir potansiyele sahiptir.

Çilek ülkemizde yakın bir geçmişe kadar sadece İstanbul, Bursa ve Karadeniz Ereğlisi yörelerinde yetiştirilirken günümüzde giderek yaygınlaşmaktadır. Trakya ve Marmara bölgelerinde Mayıs ayının ilk haftasında, Ege bölgesinde Nisan ortalarında ve güney bölgelerinde Mart ayında olgunlaşmaktadır. Bu devre, ziraatla uğraşan kesimin en fazla paraya ihtiyaç duyduğu bir zamandır. Diğer ürünler için toprak hazırlama, ekim, dikim, gübreleme vb. gibi birçok kültürel işlemlere masraf yapmak gerekmektedir. Kârlıdır ziraat kolu olan çilek üretiminde bu mevsimde kazanılan para diğer tarım kolları için büyük destek sağlamaktadır.

Çilek ara ziraatı olarak da yetiştirilebilmektedir. Yeni tesis edilen meyve bahçeleri arasında da çilek plantasyonları kurulabilir. İlk seneden itibaren meyve verebilmesi ve uzun vadeli yatırımlara ihtiyaç göstermemesi nedeniyle, yeni tesis edilen meyve bahçesi verime yatıncaya kadar çiftçiye yan bir gelir sağlamış ve bu nedenle de bahçenin maliyet girdilerini azaltılmıştır. Türkiye'nin büyük bir kısmında çilek yetiştirilmektedir. Ancak Türkiye'deki çilek üretiminin büyük bir kısmını Marmara, Ege ve Akdeniz bölgelerinin üretimi oluşturmaktadır.

Tablo-4: Türkiye Çilek Üretimi (1000 Ton)

ÜRÜN	2013	2014	2015	2016	2017
Çilek (0810.10)	372	376	376	415	400

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (www.tuik.gov.tr)

Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere, Türkiye çilek üretimi son yıllarda artış göstermektedir. Üretim, 2013 yılında 372 bin ton, 2014 ve 2015 yıllarında 376 bin ton, 2016 yılında 415 bin ton olarak gerçekleşmiş olup, 2017 yılında 400 bin tona gerilemiştir.

2.1 TÜRKİYE ÇİLEK İTHALATI

Türkiye dünyanın en önemli Çilek üreticisi olduğu için, kayda değer Çilek ithalatımız bulunmamaktadır.

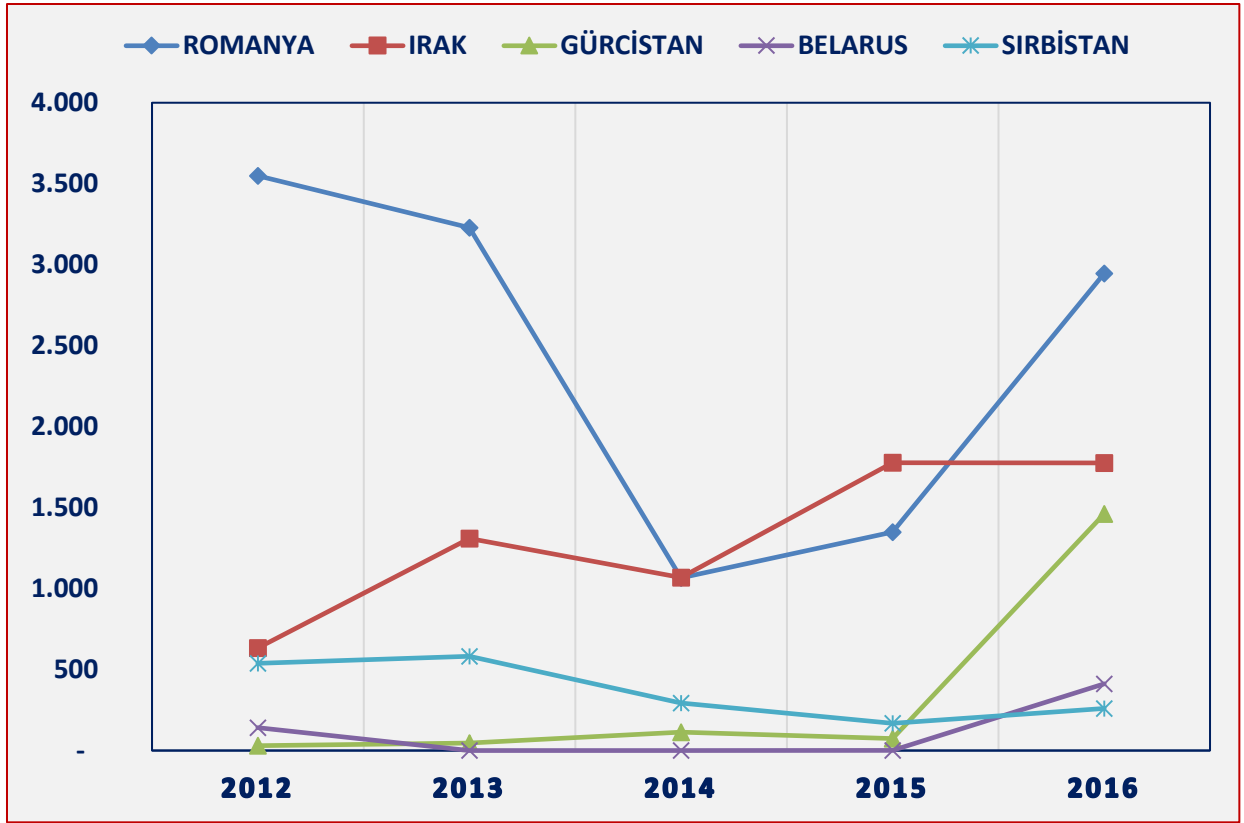
2.2 TÜRKİYE ÇİLEK İHRACATI

2016 yılı Çilek ihracatımız ülkeler itibariyle incelendiğinde, en önemli ihraç pazarımızın “Romanya” olduğu görülmektedir. Romanya’nın ardından Rusya Federasyonu ve Irak gelmektedir.

Tablo-5: Yıllar İtibariyle Türkiye Çilek İhracatı Verileri, 2013-2017 (Ton, 1000 \$)

ÜLKELER	2012		2013		2014		2015		2016	
	TON	1000 \$	TON	1000 \$	TON	1000 \$	TON	1000 \$	TON	1000 \$
ROMANYA	3.332	3.228	1.266	1.066	1.379	1.349	2.519	2.947	3.109	4.073
RUSYA FEDERASYONU	11.871	17.004	10.042	13.033	13.238	17.279	0	0	2.777	3.455
IRAK	1.277	1.309	1.170	1.068	1.564	1.777	3.298	1.775	3.374	1.772
GÜRCİSTAN	69	47	112	114	118	73	1.961	1.461	2.980	1.390
SUUDİ ARABİSTAN	4	17	0	0	0	0	82	125	194	564
BELARUS	0	0	0	0	1	1	550	412	554	361
SIRBİSTAN	674	582	398	293	257	168	345	260	332	223
LİTVANYA	0	0	0	0	0	0	63	61	96	111
POLONYA	206	351	56	79	103	174	95	94	38	48
KAZAKİSTAN	11	17	5	8	2	1	212	109	74	46
BAHREYN	0	0	0	0	0	0	0	0	9	29
KUVEYT	0	0	0	0	14	46	12	36	9	29
UKRAYNA	170	194	9	13	2	4	7	12	32	25
KATAR	0	0	0	0	10	35	11	26	5	22
KIBRIS	84	51	0	0	0	0	0	0	41	18
DİĞER	1.855	1.975	1.229	1.219	878	774	402	367	92	95
DÜNYA	19.553	24.775	14.287	16.893	17.566	21.681	9.557	7.685	13.716	12.261

Kaynak: Trademap

Grafik 4. Yıllar İtibariyle Türkiye Çilek İhracatı (1000 \$)

Kaynaklar

1. www.fao.org
2. www.tuik.gov.tr
3. www.trademapp.org

YASAL UYARI; Bu rapor Birliğimiz uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Birliğimiz hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Birliğimizin yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.